

Inbreng Consultatie document De Nederlandsche Bank (DNB)

Consultatie document “Leidraad inzake Wwft en SW”

Amsterdam, 13 september 2019

*Vereniging Holland Quaestor
Stephensonweg 14
4207 HB Gorinchem*

Contactgegevens Holland Quaestor voor deze inbreng:

Mevrouw Drs. (M.P.) Mariët van den Berg

Verenigingsdirecteur

M +31 (0)6 109 02962

E Verenigingsdirecteur@hollandquaestor.nl

INHOUDSOPGAVE:

1. Algemene bevindingen	3
2. Specifieke bevindingen	3
- 1) Inleiding	3
- 2) Inrichting bedrijfsvoering	4
- 3) Risico gebaseerd denken: de systematische Integriteitrisicoanalyse	6
- 4) Cliëntenonderzoek	6
- 5) Transactiemonitoring en melden ongebruikelijke transacties	7
- 6) De Verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie (Wire Transfer Regulation 2)	7
- 7) Sanctieregelgeving	7
- 8) Vastlegging, bewaarplicht en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	8

1. ALGEMENE BEVINDINGEN

Een Leidraad DNB over Wwft en SW wekt de indruk een nadere artikelsgewijze uitwerking en toelichting te bevatten van de betreffende wetten en regelingen. De praktijk zou gediend zijn bij een Leidraad die de interpretatie van de betreffende wetten door de DNB goed inzichtelijk maakt. Daarbij is voor de leesbaarheid en praktische toepassing van de Leidraad van groot belang dat de Leidraad helder gestructureerd is en daarbij de betreffende wetgeving zoveel mogelijk volgt in opzet. De huidige versie van het consultatiedocument mist die heldere structuur en behandelt een groot aantal (sub)onderwerpen, zonder dat daarbij nauwe aansluiting is gezocht bij de structuur en opzet van de Wwft en SW, evenals bij de Algemene Leidraad van het Ministerie.

Dit consultatiedocument Leidraad DNB is echter een meer algemene beschouwing/ uitwerking van de DNB over integriteit, integere bedrijfsvoering en het beheersen van integriteitsrisico's. Deze verhandeling lijkt wat vervormd en aangepast om beter aan te sluiten bij een Leidraad Wwft en SW. De vraag is of dit het wenselijke resultaat geeft.

Het is begrijpelijk dat de DNB haar Leidraad beperkt tot Wwft en SW, nu de Algemene Leidraad van het Ministerie van Financiën zich ook beperkt heeft tot deze twee wetten. De instellingen onder toezicht van DNB zouden echter meer gediend zijn met een Leidraad DNB die niet alleen gericht is op Wwft en SW, maar ook de andere van toepassing zijnde wetten en regelgeving, zoals de Wft, Wtt e.d., omvat. De regelingen zijn té nauw met elkaar verbonden om apart te worden behandeld. In de Algemene Leidraad Wwft en SW van het Ministerie van Financiën wordt het onderdeel "standaard cliëntenonderzoek" in de Wwft bijvoorbeeld uitgesloten voor trustkantoren, aangezien voor trustkantoren de Wtt van toepassing is. Trustkantoren zouden voor dit relevante onderwerp, de huidige versie Leidraad DNB voor Wwft en SW opzij moeten leggen om voor dit onderdeel de (thans nog niet aanwezige) Leidraad DNB voor Wtt te raadplegen. Deze omslachtige raadpleging zou niet nodig zijn indien de Leidraad DNB al deze van toepassing zijnde wetten voor instellingen die onder haar toezicht staan, zou omvatten.

Deze concept leidraad is (wederom) geschreven voor financiële instellingen en niet voor niet financiële instellingen zoals advocaten, notarissen, belastingadviseurs, fiscalisten en andere instellingen die ook onder de Wwft vallen – zie bijv. pag. 14 over de verschillende risico categorieën en pag. 21 over introducerende instellingen (bij levensverzekeraars).

Er is vaker kritiek geuit op de toepassing van de Wwft door de bovengenoemde niet financiële instellingen en het niet verduidelijken van de regels in deze Leidraad voor juist de niet financiële instellingen zal de onduidelijkheid (en verschil in de toepassing van de Wwft en SW) laten voortbestaan. Zie ook verderop wat betreft transactie monitoring en sanctieregelgeving.

Voor wat betreft de Sanctiewet 1977 en van toepassing zijnde Sanctieregelingen, zou het van veel toegevoegde waarde zijn als de Leidraad verdere structuur en toelichting zou geven op de van toepassing zijn de sanctieregelingen en handvatten voor de wijze waarop instellingen de vele van toepassing zijnde sanctieregelingen op een adequate wijze kunnen monitoren.

2. SPECIFIEKE BEVINDINGEN

Consultatieversie Leidraad Wwft en SW - DNB

1. Inleiding

"DNB Beoordeelt en handhaaft de toereikendheid en effectiviteit van de door de instellingen getroffen procedures en maatregelen, die zijn gericht op het tegengaan van witwassen en financieren van terrorisme."

[is “beoordeling en handhaving van de toereikendheid en effectiviteit van getroffen procedures en maatregelen” (*DNB leidraad*) hetzelfde als “uitvoering en handhaving van de Wwft” (*Wwft*), uitgewerkt in *Alg Leidraad* als (belangrijk onderdeel) “het nagaan of de instellingen beschikken over een adequate administratieve organisatie en interne controle”? Komt de toezichthoudende taak van DNB volgens haar *Leidraad* overeen met wat *Wwft* en *Alg Leidraad* Min van Fin voor ogen hebben?]

“Handhaving vindt plaats conform het Handhavingsbeleid van de AFM en DNB.”

[“het Handhavingsbeleid” wordt verder niet gespecificeerd]

2. Inrichting bedrijfsvoering

2.1 Integere bedrijfsvoering

“Integere bedrijfsvoering

Waarborgen van een integere uitoefening van het bedrijf [deze toelichting van integere bedrijfsvoering is niet echt van toegevoegde waarde]

Het voorkomen van betrokkenheid bij handelingen die tegen de wet ingaan en/of handelingen die kort gezegd, maatschappelijk onbetamelijk zijn.

De regelgeving (*Wft*, *Bpr*, *Pw*, *Wtt*, *Wwft* en *SW*) schrijft in essentie een beheersingskader voor, gericht op het beheersen van integriteitsrisico’s. Deze *Leidraad* richt zich op de beheersing van de integriteitsrisico’s: witwassen, terrorismefinanciering en schendingen van sanctieregelgeving. Ook andere onderwerpen vallen onder het begrip integriteitsrisico’s zoals corruptie, belangenverstrengeling, fraude, en niet-integer fiscaal handelen. Deze integriteitsrisico’s worden echter in deze *Leidraad* buiten beschouwing gelaten.”

[begrijpelijk dat deze *Leidraad* zich niet richt op alle integriteitsrisico’s, echter zijn sommige integriteitsrisico’s wel zodanig met elkaar verbonden dat ze niet uit elkaar gehaald zouden moeten worden. Witwassen is bijv. feitelijk een vorm van fraude.]

“Verschillende *Wwft*-plichtige instellingen hebben ook op grond van andere (toezichts)wetten verplichtingen in het kader van de integere bedrijfsvoering in gevolge de *Wft*, *Bpr*, *Pw* en *Wtt*. Dit is bepalend voor de reikwijdte die instellingen treffen om hun integriteitsrisico te beheersen.”

Het beheersingskader voor integriteitsrisico’s bestaat in ieder geval uit:

- Een systematische analyse van integriteitsrisico’s (SIRA), waaronder de risico’s op witwassen en financiering van terrorisme (zie ook art. 2b *Wwft*)
- Vaststellen van risicobereidheid (‘*risk appetite*’) op basis van analyse integriteitsrisico’s waaronder de risico’s op witwassen en financiering van terrorisme;
- Het vaststellen van adequaat (groeps)beleid gericht op risicobeheersing en integer handelen.
- Het uitwerken en implementeren van de beleidsuitgangspunten in gedragslijnen, procedures en maatregelen (zie ook artikel 2c *Wwft*)
- Een systematische toetsing en beoordeling van de toereikendheid van de beheersomgeving, gevolgd door eventueel aanpassing van die beheersomgeving:
 - Het inrichten van een compliancefunctie voor zover passend bij de aard en de omvang van de instelling (zie ook: art. 2d *Wwft*)
 - Het zorgdragen voor de uitoefening aan een onafhankelijke auditfunctie ten aanzien van haar werkzaamheden voor zover passend bij de aard en omvang van de instelling (zie ook: art. 2d *Wwft*)

[hieruit blijkt hoe lastig het is om de Leidraad te beperken tot Wwft (en SW). Opmerkelijk is dat DNB in het consultatiedocument een grote nadruk legt op integriteitsrisico's terwijl die term in Wwft, (SW) en in Alg. Leidraad in geheel niet wordt genoemd. Nu dit een Leidraad Wwft en SW betreft, rijst de vraag of die term wel op zijn plaats is en niet meer verwijst naar het bredere kader van andere toezichtSWetten waar deze Leidraad nadrukkelijk niet over gaat.]

“Integriteit bestuurders en werknemers

Aandacht voor de integriteit van bestuurders en werknemers is minstens zo belangrijk als het inrichten van adequate processen, procedures en maatregelen om de integriteitsrisico's van een instelling te mitigeren.”

[Bestuurders en werknemers zijn denk ik wel relevant voor toepassing van Wwft en Sw; DNB zou alleen duidelijker moeten zijn in welke documenten ze verwachten dat een Wwft instelling heeft van deze partijen.]

“Dagelijks beleidsbepalers van instellingen dienen, conform de Beleidsregel Geschiktheid 2012, onder andere geschikt te zijn met betrekking tot integere bedrijfsvoering , en dagelijks beleidsbepalers moeten onder meer kunnen waarborgen dat de instelling integriteitsrisico's beheerst. Dit kan bijvoorbeeld door middel van ‘mission statements’, ‘business principles’ of ‘strategische beschouwingen’. Daarnaast zien de dagelijks beleidsbepalers erop toe dat de instelling geen cliënten accepteert of producten en diensten verleent ten aanzien waarvan de instelling geen kennis of ervaring heeft, verder zien zij bij de ontwikkeling en vóór de introductie van nieuwe producten en diensten erop toe dat voldoende rekening wordt gehouden met de integriteitsrisico's.”

[zinvol om Leidraad te hebben over hoe DNB graag ziet hoe dagelijks beleidsbepalers waarborgen dat de instelling integriteitsrisico's beheerst, maar past het om in deze Leidraad te wijzen naar de verantwoordelijkheden van de dagelijks beleidsbepalers?]

Verantwoordelijke Wwft-beleidsbepaler

“Op basis van artikel 2d, eerste lid, Wwft wijst een instelling, ... een verantwoordelijke Wwft-beleidsbepaler aan.....”

[Men heeft het over 1 dagelijkse beleidsbepaler die verantwoordelijk moet zijn voor de naleving van de Wwft; dat is een beetje vreemd want volgens de Wwft is het bestuur verantwoordelijk voor de naleving van de Wwft, dus dat zijn alle beleidsbepalers en niet slechts één.]

DNB Visie op toezicht 2018 – 2022: Streng op financieel-economische criminaliteit

Financieel-economische criminaliteit.....

[geen opmerkingen]

2.2 Opleiding, training en awareness

[Vooropgesteld dat guidance op gebied van opleiding, training en awareness wordt gewaardeerd, zou daar de meeste kracht vanuit gaan wanneer die guidance zo concreet mogelijk is en daadwerkelijk iets toevoegt. Deze verhandeling is een meer algemene beschouwing van het belang van continue en adequate opleiding binnen financiële instellingen. Bovendien valt op dat dit onderwerp zeer vroeg in de leidraad aan de orde komt, terwijl het in de Wwft als paragraaf 5.3 is opgenomen.]

[Over opleiding van personeel wordt gezegd dat men het aanbod moet gaan vastleggen – dat de instelling achteraf een administratie houdt van welke opleidingen alle personeelsleden hebben gevolgd, lijkt goed te doen maar om vooraf een aanbod vast te stellen, zonder dat men misschien weet wat het aanbod is, is een extra verzwaaring en niet te verwezenlijken.]

2.3 Integere bedrijfscultuur

[Om de lezer van de Leidraad ook daadwerkelijk een leidraad te bieden, is van belang dat de opzet en structuur daarvan helder en goed te volgen is. De huidige versie van de Leidraad behandelt een groot aantal verschillende (sub)onderwerpen uit de Wwft en SW, zonder dat daarbij een helder uiteengezette structuur wordt gevolgd. Zo komt de vraag op waarom het onderwerp “integere bedrijfscultuur” volgt na “opleiding, training en awareness”, terwijl daarvoor juist uitgebreid wordt stilgestaan bij “integere bedrijfsvoering”.]

2.4 Interne klokkenluidersregeling en meldpunt misstanden

[Alle personeelsleden van de Wwft instelling dienen op de hoogte te zijn van de interne klokkenluidersregeling, maar daarnaast ook dat ze misstanden kunnen melden aan Meldpunt Misstanden DNB – niet helder waarom dit in deze concept Leidraad wordt aangehaald - moet dit in interne beleid worden vastgelegd?]

2.5 Know your customer (KYC)/ Customer due diligence (CDD)

[Zie opmerking bij 2.3 – logische opzet en structuur mist en gaat ten koste van leesbaarheid]

2.6 Sanctieregeling

“... Vervolgens voorkomen instellingen dat zijn financiële middelen of diensten ter beschikking stellen aan die relatie, en dat zij de financiële middelen van die relatie kunnen bevriezen.”

[Deze zin is moeilijk te plaatsen in het kader van de rest van deze paragraaf. Meer in het algemeen kan de vraag gesteld worden of deze paragraaf geen onderdeel zou moeten zijn van hoofdstuk 7 van de Leidraad. Zie ook opmerking bij 2.3 – logische opzet en structuur mist en gaat ten koste van leesbaarheid]

2.7 Buitenlandse bijkantoren en dochters van Nederlandse instellingen

“Op basis van artikel 2 Wwft zorgt een instelling met een bijkantoor of een meerderheidsdochteronderneming buiten de EU of EER ervoor dat haar bijkantoor of dochteronderneming de Wwft naleeft.”

[Aangezien praktische opvolging van deze bepaling mogelijk lastig kan zijn nu het niet de geservicede entiteit zelf betreft maar haar (bijkantoor of) dochteronderneming buiten de EU of EER, zou het vermelden van minimale verwachtingen (die praktisch haalbaar zijn in lastigere situaties), extra toelichting en handvatten, welkom zijn in de Leidraad. Zie ook opmerking bij 2.3 – logische opzet en structuur mist en gaat ten koste van leesbaarheid.]

3. Risico gebaseerd denken: de systematische integriteitsrisicoanalyse

3.1 Inrichting Integriteitsbeleid

[Vooropgesteld dat de leden van HQ het belang van SIRA en een adequaat integriteitsbeleid volledig onderschrijven, vragen zij zich af hoe dit hoofdstuk zich verhoudt tot de uitwerking van die beginselen in de Wwft en het doel van deze Leidraad in dat kader. Nogmaals wordt benadrukt dat een artikelsgewijze opzet van de Leidraad de voorkeur zou verdienen, in aanvulling waarop wellicht bepaalde thema's/beginselen zoals het Integriteitsbeleid nader toegelicht zouden kunnen worden. Concrete en bondige guidance op die thema's/beginselen is zeer welkom, maar past op deze manier (zie par 3.3 e.v.) niet goed in de structuur van/dient niet het doel van een Leidraad op de Wwft/SW]

4. Cliëntenonderzoek

4.2-4.9

[Artikelsgewijze structuur mist (sub a etc.)]

4.3.1. Introducerende cliëntenonderzoek

[Cliëntenonderzoek door introducerende instelling mag volgens art. 5 Wwft maar in deze leidraad op pag. 21 wordt gezegd dat de Wwft instelling die een cliënt accepteert op basis van cliënten onderzoek gedaan door

een andere Wwft instelling (de introducerende instelling) ook een controle moet doen van de procedures die de introducerende instelling heeft om de Wwft na te leven – de accepterende instelling moet niet alleen de documenten opvragen die de introducerende instelling heeft maar moet ook haar procedures opvragen en beoordelen – dit gaat naar mijn mening te ver en behoort niet tot onze taak maar die van de toezichthouder om te beoordelen of een Wwft instelling adequate procedures heeft; de uitbesteding wordt hierdoor ook bemoeilijkt als niet onwerkbaar gemaakt. Wij denken aan cliënten onderzoek gedaan door notarissen advocaten etc., de Leidraad heeft het wederom over een financiële instelling zoals verzekeraars die moeten beoordelen of de tussenpersonen hun Wwft procedures op orde hebben; een tussenpersoon zal de procedures waarschijnlijk wel aan de verzekeraar willen laten zien maar een notaris/advocaat/fiscalist/boekhouder zullen aan elkaar hun procedures waarschijnlijk minder snel laten zien.]

[Op pag. 35 wordt art. 10 Wwft - uitbesteding - aangehaald met vergelijkbare eisen.]

4.5 Uiteindelijke belanghebbende (UBO)

[Op pagina 25 onderaan wordt verwezen naar voetnoot 38 maar dat moet voetnoot 37 zijn?]

[Op pagina 26 eind tweede alinea boven 4.6. Doel en aard zakelijke relatie is het einde van de zin weggevalen?]

4.9.2 Politiek prominente personen (PEP's)

[Op pagina 33 alinea onder het gekaderde tekstgedeelte - de tekst over de interne procedures van Wwft instellingen betreffende PEP's is zeer verwarrend – de instelling mag haar procedures voor PEP's risico gebaseerd inkleden (bijv. door rekening te houden met het CPI van het land waar PEP is gevestigd), maar PEP's zijn wel "in de basis" hoger risico.]

5. Transactiemonitoring en melden ongebruikelijke transacties

5.1 Algemeen

[Er wordt duidelijk gemaakt op pagina 35 dat voor transactie monitoring ("TM") ook een Wwft instelling een TP moet opstellen en dat er bij veel transacties (operationele vennootschappen, maar niet duidelijk wat een grote hoeveelheid is) de instelling een geautomatiseerd TM controlesysteem moet hebben; verder niet duidelijk beschreven hoe TM dient te worden gedaan door een Wwft instelling die meestal niet bevoegd is om de cliënt te vertegenwoordigen noch bevoegd op de bankrekening, dus door de aard van de dienstverlening een beperkte inzicht heeft of tenminste beperkte aantal transacties ziet.]

6. De Verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie (Wire Transfer Regulation 2)

[Deze Verordening is onderdeel van een breed scala aan voor toepassing van Wwft relevante wet- en regelgeving. Onduidelijk is welk doel de korte toelichting op deze Verordening binnen deze Leidraad dient en hoe die toelichting als losstaand hoofdstuk in een goed gestructureerde Leidraad past.]

7. Sanctieregelgeving

7.1 Algemeen

[Hoe een Wwft instelling moet omgaan met Sanctiewet is niet verduidelijkt. In hoeverre moet een instelling die beperkte diensten verleent de controle op naleving sanctiewetgeving doen is onduidelijk.

De leidraad heeft het over de relaties van een instelling – niet duidelijk hoe ver deze groep reikt cq. welke partijen moet men screenen; er wordt aangegeven dat daaronder de UBO's, bestuurders, cliëntenvertegenwoordigers of gemachtigden vallen, maar ook aan cliënten gerelateerde partijen – deze groep reikt veel te ver.]

[Men heeft het over 4 momenten waarop gescreend moet worden en niet over een continue/overnight screening.]

[Verder wordt er gezegd dat van Wwft instellingen wordt verwacht dat zij afspraken maken met derde partijen inzake sanctiewetgeving, ligt daar niet het gevaar van overtreden van het tipverbod van art. 23 Wwft?]

8. Vastlegging, bewaarplicht en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

[geen opmerkingen]